

SOUHRN POSTUPU K VYHODNOCOVÁNÍ ÚSPĚŠNOSTI A EFEKTIVITY PROJEKTŮ PREVENCE KRIMINALITY

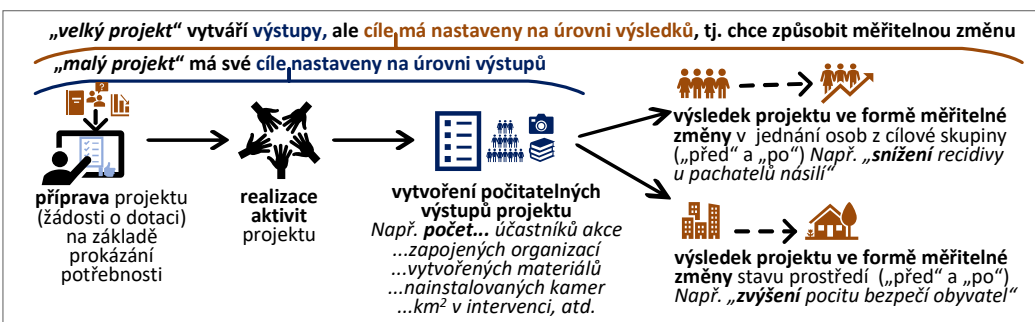

Souhrn je součástí *Metodiky měření úspěšnosti a efektivity projektů prevence kriminality („MEprojPKa“)*.

Pro MV ČR zpracovali:	Ing. Jiřina Bělehradová Svitáková, MBA, Ph.D. JUDr. Tomáš Koniček doc. Mgr. Oldřich Krulík, Ph.D. a kolektiv	MEprojPKa vznikla jako jeden z výstupů projektu „Měření úspěšnosti programů a projektů prevence kriminality“ (VC20232026014 z programu SecPro) v roce 2024.
-----------------------	--	---

V oblasti prevence kriminality jsou v České republice finančně podporovány různé projekty. Metodika MEprojPKa je vytvořena pro podporu vyhodnocování jejich úspěšnosti a efektivity.

Aby osobám zodpovědným za realizaci projektu usnadnila vhodný postup, rozděluje projekty na „malé“ a „velké“ podle toho, zda je jejich cílem jen „vytvořit snadno počitatelné výstupy“, nebo zda mají větší ambice: „způsobit měřitelnou změnu v prostředí nebo v jednání osob“.

Detailně od str.6 v metodice MEprojPKa.

Základem je **ČASOVÁ OSA PROJEKTU**:

Aby bylo možné provést vyhodnocení projektu kvalitně, je důležité nenechávat ho až na jeho závěr, ale přichystat se na něj už v období **PŘÍPRAVY** a během **REALIZACE**. Konečné **VYHODNOCENÍ** díky tomu může využít nejen popis toho, co se v projektu udělalo, ale i srovnání rozdílů mezi vstupním a výstupním stavem.

Detailně od str.15 v metodice MEprojPKa.

Období **PŘÍPRAVY PROJEKTU** začíná úvahami o tom, zda a jaký projekt realizovat. Je nutné zjistit reálnou situaci v kontextu a popsat problémy, které je potřeba řešit, a současně které by mohly být pozitivně ovlivnitelné prostřednictvím připravovaného projektu.

Smyslem fáze **PŘÍPRAVY** na vyhodnocení projektu je:

- nastavit splnitelné a měřitelné cíle projektu s objasněním způsobu jejich dosažení;
- navrhnout parametry, kterými lze plnění cílů sledovat.

Postup v období PŘÍPRAVY PROJEKTU

(probíhá souběžně s vytvářením žádosti o dotaci, je-li připravována)

KROK 1

Využijte váš strategický dokument pro oblast bezpečnosti (typicky Bezpečnostní analýzu) a další důvěryhodné zdroje, kterými lze podložit **potřebnost** - vysvětlit proč projekt dělat, kdo ho podporuje, jaký je kontext, čím je výchozí situace charakteristická.

PROČ?

Na konci při vyhodnocení projektu to použijete pro popis dosažené změny (stav „před“ oproti stavu „po“).

KROK 2

Naformulujte co nejkonkrétněji **cíl** projektu – vyvarujte se obecným formulacím, ale i nedosažitelným hodnotám (*inspiруйте se při formulaci cíle metodou SMART*).

- U „malého“ projektu“ postavte cíl na realistických „počtech výstupů - produktů nebo služeb“, které v daném rozpočtu a čase můžete kvalitně vytvořit.
- U „velkého“ projektu je cílem změna, která díky němu nastane v prostředí nebo v jednání lidí: *Jaké pozitivní změny můžete v daném čase a kapacitách dosáhnout?*

PROČ?

SMART popis cílů projektu (výstupového i výsledkového typu) vám na konci usnadní popsat čeho jste dosáhli.

KROK 3

U „velkých“ projektů popište jakou **logikou** by měly v projektu připravované aktivity a vytvořené výstupy přispívat k dosažení změny (cílů projektu).

Když uděláme... → tak se stane... (pokud...)

PROČ?

Logický popis principu vzniku žádoucí změny pomůže při zdůvodnění míry úspěšnosti projektu.

KROK 4

Vyberte ze soustavy nebo si určete vlastní **indikátory**, které vám pomohou počítat vytvořené výstupy a měřit způsobenou změnu. Zapište a okomentujte výchozí hodnoty (často je výchozí hodnota 0, ale ne vždy).

PROČ?

Na konci při vyhodnocení projektu budete srovnávat výchozí hodnoty indikátorů s jejich cílovými (plánovanými) a skutečně dosaženými (výstupními) hodnotami.

Přečtěte si více v metodice MEprojPKa kapitoly týkající se období **PŘÍPRAVY** žádosti o dotaci: podrobnosti pro „malé projekty“ v kapitole **I C.** (str. 9) a pro „velké projekty“ v kapitole **II B.** (od str. 17), s rozšířeními také v přílohách **III F.** a **III G.** a **III H.** (od str. 46).

Období **REALIZACE** z hlediska vyhodnocení projektu navazuje na období **PŘÍPRAVA** - již je hotový popis výchozího stavu prostředí, jsou nastaveny splnitelné cíle a indikátory, kterými je lze měřit.

Smyslem fáze **REALIZACE** projektu, z hlediska jeho evaluace, je:

- na začátku metodicky nastavit způsob jeho vyhodnocení (kdo, co, kdy, jakou metodou a na jakých datech bude vyhodnocovat);
- průběžně sledovat soulad realizace aktivit s plánem a předpoklady.

Jsou sbírána potřebná data, ve správný čas, vhodnou metodou a prováděna vyhodnocení dílčích akcí (následně využitelná do celkového hodnocení úspěšnosti projektu).

Postup v období PRŮBĚHU REALIZACE projektu

(probíhá intenzivně na začátku projektu, a dále průběžně)

KROK 5 - V PRVNÍM MĚSÍCI REALIZACE

Zejména u „velkých“ projektů si **naplánujete** rozsah a postup vyhodnocení projektu: *kdo, kdy, co a jak* pro vyhodnocení bude dělat. Plán vám umožní zaměřit se jen na to důležité (ohraničit co sledovat a co nesledovat) a sbírat potřebná data ve správný čas vhodnými metodami.

I u „malých“ projektů si **naplánujete** jak ověříte kvalitu a užitečnost vytvořených výstupů. Zjistěte ceny v místě a čase obvyklé (k porovnání).

KROK 6 - V PRVNÍM MĚSÍCI REALIZACE

Zmapujte si, jací **aktéři** na projekt působí. Mohou pro vás být užiteční, např. při sběru dat od lidí z cílových skupin, při zprostředkování kontaktů či šíření výstupů. Naplánujte si komunikaci s nimi: *kdy, co, komu* sdělit.

KROK 7 - V PRŮBĚHU REALIZACE

Průběžné **procesní** zhodnocení vám pomůže sledovat, zda projekt pokračuje v souladu s plánem a předpoklady. V probíhajícímu projektu identifikujete problémy dříve, než nepříznivě ovlivní vaše výsledky.

KROK 8 - V PRŮBĚHU REALIZACE

Pokud organizujete vzdělávací, osvětové či networkingové **akce**, přistupte k jejich vyhodnocení samostatně.

PROČ?
Na konci při vyhodnocení projektu použijete průběžně získávané informace při:
- popisu průběhu projektu
- popisu faktorů ovlivňujících realizaci
- doložení dosažené změny (v prostředí nebo u osob).

Přečtěte si více v metodice MEprojPKa kapitoly týkající se období REALIZACE projektu: podrobnosti pro „malé projekty“ naleznete v kapitole I D. (str. 10), pro „velké projekty“ v kapitole II C. (od str. 24), s rozšířením také v přílohách III I. a III J. (od str. 54).

Období **VYHODNOCENÍ ÚSPĚŠNOSTI A EFEKTIVITY** probíhá ve fázi ukončování projektu. Čím lepší byla počáteční příprava a průběžné sledování, tím snadnější a validnější je závěrečné vyhodnocení.

Smyslem fáze **VYHODNOCENÍ** je:

- změřit a porovnat hodnoty indikátorů a na jejich základě, s doplněním kvalitativních údajů a kontextových informací, zhodnotit rozsah dosažené žádoucí změny (naměřené výsledky / naplněné cíle);
- souhrnně vyhodnotit průběh projektu vůči jeho plánu, podporující faktory a bariéry;
- naformulovat doporučení pro pokračování aktivit;
- sdělit zjištění z vyhodnocení projektu organizaci realizátora i vnějším aktérům.

Postup v období UKONČOVÁNÍ projektu

(vyhodnocení probíhá v návaznosti na předchozí kroky)

KROK 9

Změřte dosažené (výstupní) **hodnoty indikátorů** výstupů i výsledků a srovnajte je s výchozími (vstupními). Zhodnoťte, zda jste dosáhli plánovaných (cílových) hodnot a čísla doplňte o kvalitativní komentář.

KROK 10

Dokončete závěrečné úkoly ze svého plánu na vyhodnocení projektu, **sesbírejte a vyhodnoťte** poslední data. Udělejte si přehled ve **zjištěních** z evaluačních prací (např. dotazníků, rozhovorů, hodnocení spokojenosti, reflexí kvality, pozorování, vyhodnocení akcí, srovnání cen atd.), abyste je nyní mohli využít.

KROK 11

Reflektujte na základě indikátorů a evaluačních zjištění, **nakolik jste úspěšně (ne)splnili cíle projektu** (tj., zda jste vytvořili dostatek kvalitních výstupů a způsobili změny v prostředí či jednání lidí.) Při popisu dosažené změny využijte počáteční popis *potřebnosti*.

KROK 12

Zpracujte odpovědi na ostatní evaluační otázky (máte-li), vyhodnoťte **finanční stránku**, popište bariéry, shrňte průběh projektu vůči plánu.

KROK 13

Vytvořte **závěrečnou zprávu** projektu, naformulujte **doporučení** pro navazující projekt. Připravte informaci o projektu a jeho úspěších ke sdělení.

- Projekt je úspěšný v případě, kdy průběh realizace, vytvořené výstupy a dosažené výsledky/cíle naplnily jeho záměr.
- Úspěšný projekt je efektivní v případě, když byl jeho záměr smysluplně cílen a finanční a lidské zdroje vynaložené na jeho realizaci jsou adekvátní vytvořeným výstupům a dosaženým výsledkům/cílům.

Přečtěte si více v metodice MEprojPKa kapitoly týkající se období VYHODNOCENÍ projektu: podrobnosti pro „malé projekty“ naleznete v kapitole I E. (od str. 11), pro „velké projekty“ v kapitole II D. (od str. 30) a s rozšířeními také v přílohách III K. a III L. (od str. 64).